כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת ויצא ■ ד' כסלו ה'תשע"ה ■ 26.11.2014 ■ גליון מס' 302

תפוצה לכל קהילות ישראל

ישיבת ארץ ישראל - אמצעי ולא מטרה

(מתוך שיחת הרב הגאון אביגדר הלוי נבנצל שליט"א)

....אכן קרה מה שמשה חשש מפניו: בגלל המרחק ממרכזי התורה, ובגלל הקירבה לשכנים הגויים, הושפעו בני גד ובני ראובן יותר מעובדי עבודה זרה, ולכן גלו לפני שאר השבטים. חשבון רוחני בהול, בלי ישוב דעת אמיתי, הביא בהמשך הזמן לתוצאות חמורות.

אנו צריכים ללמוד מזה לימינו. לשקול תמיד בשקל הקודש, מה עדיף ממה. כשאנו דנים על ארץ ישראל. ארץ ישראל היא ודאי חשובה וקדושה. התורה מקדישה את ארץ הקודש, ומצ ות כיבוש ארץ ישראל היא מהדברים הכי קדושים שיש, אבל צריך לדעת שארץ ישראל היא לא מטרה בפני עצמה. המשורר אומר, "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו, בעבור ישמרו חקיו ותורתיו י נצרו" (תהלים קה, מד-מה). ארץ ישראל היא אמצעי ל"ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו". היא לא המטרה הסופית. היא חשובה ויקרה, ואינני מזלזל ח"ו בקדושתה של ארץ ישראל, ודאי היא חשובה, ארץ משכן ה', אבל היא רק אמצעי. התכלית היותר גדולה היא התורה, קיום תורה ומצוות. אם אנשים חושבים שאפשר לוותר על קיום תורה ומצוות כדי לזכות בא"י, זו טעות חמורה. לא יצא מזה כלום. כי ארץ ישראל לא ניתנה לנו סתם. ארץ ישראל ניתנה לנו כמקום לקיום תורה ומצוות. ממילא, מי שרוצה אותה בשביל ללמוד תורה ובשביל לקיים מצוות - זה טוב; אך מי שרוצה אותה רק בשביל ערך עצמי - זה לא טוב. זה כאילו הוא עושה לעצמו ערך עצמי, ולא מה שה' ציוה. מותר לחלל שבת בשביל פיקוח נפש של יהודים, מותר לחלל שבת בשביל כיבוש ארץ ישראל, אבל לומר שא"י טפלה לשבת, שיותר חשוב שישבו בא"י משישמרו שבת - זה נקרא ח"ו לעשות מהטפל עיקר. העיקר של ארץ ישראל הוא שיוכלו לקיים מצוות ולשמור שבת, וכן כל שאר המצוות. אין לעשות מא"י עיקר על חשבון התורה והמצוות.

מי שרוצה לתמוך במחללי שבת בשביל שיצביעו בכנסת או בכל מקום אחר בעד ארץ ישראל - זו טעות חמורה. צריך להעדיף את שומרי השבת על כל דבר אחר. לדאוג קודם כל לשומרי השבת ושומרי התורה. אלה ששומרים שבת, שלומדים תורה, שמקיימים מצוות, אלה שומרי ארץ ישראל האמיתיים, שהרי על מנת כן ניתנה לנו הארץ, שנשמור בה את מצוות התורה. "ויתן להם ארצות־גוים ועמל לאמים יירשו, בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו". כלי המטרה - אין טעם לאמצעי. התחב־רות אמיתית צריכה להיות רק עם שומרי השבת ולומדי התורה, לא עם אלה הכופרים בתורה ובשבת. חוץ מזה שאי אפשר לסמוך עליהם שהם שומרים על ארץ ישראל באמת. כשנוח להם, הם עלולים לאבד את ארץ ישראל, כמו שרואים בהסכמים השונים שעושים עם הערבים...

אנו אומרים בברכת ההבדלה: "המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה". כי מי שלא מבדיל בין יום השביעי לששת ימי המעשה, ולא מבדיל בין קודש לחול, הסוף הוא שלא מבדיל גם בין ישראל לעמים. לא רואה את ההבדל בין ישראל לגוים. מוכנים לגייר כאן כל מיני אנשים שהם לא גרים, כדי לקרוא להם יהודים ע"י שינוי השם. כאילו שינוי השם קונה, כמו בגניבה (ב"ק סה, ב), והופך גוי ליהודי. גיור שאינו גיור הוא מסוכן מאד. בר כוכבא נכשל בזה, חשב שהכותים יעזרו לו נגד הרומאים, והסוף היה שהכותים בגדו בו (ירו' תענית פ"ד ה"ה). אין טעם לנסות להביא אנשים שלא מאמינים בתורה לתוך עם ישראל. זה חמור מאד. אומרים שיש קולות בגיור, אבל באמת הקולות הללו הן חומרות נוראות. חורבנות נוראים יכולים להיגרם מקולות בענייני גיור. בסוף אפילו את ההבדל בין אור לחושך לא רואים. באים דברים גרועים מאד, עושים ויתורים לגויים, וזה רק מביא אינתיפאדות חדשות ופיגועים חדשים, לא יותר מזה. צריך שהעיקר יהיה עבודת ה', שמירת השבת ושאר המצוות של הקב"ה. א"י חשובה מאד, היא דבר קדוש

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

באיחור המזונות יאבד הגוף

במסגרת שהאבות קיימו את התורה כולה, כלול גם מוסר העבודה כפי שראינו אצל יעקב אבינו. בימים שהאנושות...

המשך בעמי 2

שוויית חורף

לאחרונה בחנתי אפשרות לעשות 'איפור קבוע' בעור הפנים. אני לא מבינה איך איפור קבוע יכול להיחשב כתובת קעקע?...

המשך בעמי 3

סיפור לשבת

בזכותה של צלקת

אנו עדים היום להקפדה ולבירור העמוק שעושים הרבנים על מנת שלא תהיה מכשלה...

"נמצאת חייב בדינך"!

הסמטאות ברובע היהודים שבעיירה נובי-זמקי (נייהיזל) שבסלובקיה היו בדרך כלל...

המשך בעמי 3

שביבים

■ הרבי מליובאוויטש בירך שהכל יסתדר...

■ לה"ב מגנה את "מגלח הזקן" / מכתב

המשך בעמי 5

ונשגב, אבל רק כל זמן שהיא משרתת מטרה קדושה, משרתת את רצון ה', משמשת כמקום ללימוד תורה, מקום לקיום מצוות, במהרה בימינו כמקום להקריב בו קרבנות לה', אנו מחכים שנזכה כבר להקריב את הקרבנות לה', אבל מי שעושה את ארץ ישראל כמטרה בפני עצמה, מחטיא את המטרה. זה חמור מאד, וזה לא יצלח. זה מסכן את כל קיומנו כאן בארץ, אם מגיירים אנשים שהם לא גרים, ומצביעים בעד אנשים שלא ראויים שינהיגו אותנו. במקום להיות ארץ ה', א"י נהיית ארץ של דברים אחרים.

הקב"ה כבר הגלה אותנו פעמים מהארץ מפני שלא ידענו להשתמש בה בצורה נכונה, לצורך עבודת ה'. ה' נתן לנו את הארץ בתנאי שנשמור תורה ומצוות, ומפני חטאינו גלינו פעמים מהארץ הזאת, נחרב בית חיינו, הקרבנות בטלו, מלכות בית דוד פסקה, כל הדברים האלה בטלו מפני שלא עשו את א"י מקום לעבודת ה' כמו שצריך, אלא עשו ממנה מטרה לעצמה. כשישראל חטאו, נלקח מהם ביהמ"ק מפני שעשו ממנו מטרה לעצמה, כמו שהנביא אומר: "היכל ה', היכל ה', היכל ה' המה" (ירמיה ז, ד). מחשיבים את המקדש כמטרה לעצמה. עושים ככל העולה על רוחם, ובוטחים על היכל ה' שיגן עליהם שלא יענשו. אם כך - ה' לוקח מאתנו את בית המקדש. כי בלי עבודת ה' אין לו ערך. הקב"ה לא לקח מאיתנו את התורה, כי את התורה אף אחד לא סילף. את השבת לא לקח מאיתנו, כי השבת בסדר. שומרי שבת הם בסדר. אבל את א"י ואת בית המקדש ה' לקח מאיתנו, מפני שסילפו את המטרה שלהם. הפכו את האמצעי למטרה, וזה לא יצלח.

צריך לחזור בתשובה, שנראה תמיד את המטרה, שכל עם ישראל ילמדו תורה וישמרו שבת ושאר מצוות, ואז נזכה כולנו לשבת בארץ ישראל בשלוה בלי פיגועים ובלי כל מיני צרות אחרות, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

באיחור המזונות יאבד הגוף

/ הרב יעקב הלוי פילבר

במסגרת שהאבות קיימו את התורה כולה, כלול גם מוסר העבודה כפי שראינו אצל יעקב אבינו. בימים שהאנושות עדיין לא ידעה זכויות עובד מהי, בימים שהניצול והקיפוח של החלשים הייתה שלטת ונכחה מנת חלקם של המעסיקים, כבר אז דאגה התורה לזכויות העובד, החל מהאיסור: "לא תלין פעולת שכיר", והנימוק לכך הוא מצוקת העובד והסיכון האישי שהוא נוטל בעבודתו, ככתוב: "ואליו הוא נושא את נפשו" וכמו שדרשו בגמרא: "מלמד שכל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל את נפשו. מפני מה עלה זה בכבש, ונתלה באילן, ומסר עצמו למיתה, וכי לא על שכרו" (ב"מ קיב א). וספר החינוך (מצוה רלח) מוסיף לכאן גם את הדאגה לצרכיו של העובד: "משרשי המצוה: לפי שה' ברוך הוא חפץ בקיום האדם אשר ברא, וידוע כי באיחור המזונות יאבד הגוף, ועל כן ציונו לתת שכר שכיר כי אליו הוא נושא את נפשו להתפרנס בו". ולכן אין התורה רואה בהלנת שכר שכיר רק בעיה של חוב כספי, אלא שאלה קיומית, כמו שביאר 'אור החיים' הקדוש בפירושו לתורה: "הכונה שהגם שעושק שכר שכיר אינו אלא גוזל ממון, אעפ"כ אין עונשו ממון אלא נפשות". דאגת התורה לעובד אינה מסתפקת רק בהבטחת שכרו של העובד בזמנו, אלא היא דואגת גם לשאר זכויותיו, כשהזכות הראשונית היא שפרנסת העובד לא תהיה תלויה בחסדי מעבידו ולא תהיה סיבה לאובדן חירותו, ולכן קבעה ההלכה ש"פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום" (ב"מ י א) ולומדים זאת מהכתוב (ויקרא כה נה): "כי לי בני ישראל עבדים" - "עבדי הם, ולא עבדים לעבדים". ומכאן קבעה התורה שידו של הפועל היא על העליונה.

אבל הצדק החברתי אינו יכול להסתפק בהגנת זכויות החלש בלבד, אלא עליו לדאוג גם שלא תפגענה זכויות החזק. לכן העמידה ההלכה את יחסי העובד והמעביד על כיבוד הדדי, לבל ינצל המעביד את העובד, אך בה בעת שלא יעשה העובד את מלאכתו רמיה. ועל ההדדיות הזו כתב הרמב"ם בסוף הלכות שכירות: "כדרך שמוזהר בעל הבית (המעביד) שלא יגזול שכר עני (העובד) ולא יעכבנו, כך העני מוזהר שלא יגזול מלאכת בעל הבית, ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן ומוציא כל היום במרמה. אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן, שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה. וכן חייב לעבוד בכל כוחו, שהרי יעקב הצדיק אמר: 'כי בכל כוחי עבדתי את אביכן', לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה, שנאמר: 'ויפרוץ האיש מאד מאד'". ואכן, מוטלות חובות גם על העובד. מן העובד דורשת ההלכה מוסר־עבודה ויחס אחראי: "אין פועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשכיר עצמו ביום . . . ולא יהיה מרעיב ומסגף עצמו, ולא מאכיל מזונותיו לבניו, מפני גזל מלאכתו של בעל הבית, שהרי תשש כוחו ותחלש דעתו ולא יעשה מלאכתו בכח" (רמב"ם שם). דוגמא לדמות מופת נוספת של מוסר עבודה מוצאים אנו במקרא אצל חנוך, שכתוב בו: "ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אותו אלקים". ונשאלת השאלה מה הייתה ההתהלכות של חנוך שבזכותה זכה למה שזכה? ועל כך משיבים במדרש תלפיות: "חנוך תופר מנעלים היה, ועל כל תפירה ותפירה היה מיחד יחודים לקונו". ואת המדרש זה ביאר רבי ישראל מסלאנט: אין הכוונה שבשעת תפירתו היה חנוך דבוק במחשבות עליונות, שהרי הדבר אסור לפי הדין, כי איך יפנה דעתו לדבר אחר בשעה שהוא עוסק במלאכת אחרים ששכרו אותו? אלא הייחודים של חנוך היו שימת לב שכל תפירה ותפירה תהא טובה וחזקה, כדי שהמנעלים יהיו טובים ונוחים לבעליהם.

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלת עליזה שיפר-צנעני: לאחרונה בחנתי אפשרות לעשות 'איפור קבוע' בעור הפנים. בחנתי את הדברים בעיקר מבחינה רפואית וקוסמטית, אולם לא העלתי על דעתי שיש בכך בעיה הלכתית. חבר של בעלי שיש לו ידע בהלכה העיר את שתומת ליבו שיש פוסקים האוסרים לעשות זאת משום שזה נחשב 'כתובת קעקע'. ביקשתי מבעלי שיברר זאת והוא ניסה לשאול כמה תלמידי חכמים אולם לא קיבל מהם תשובה ברורה. אני לכשעצמי לא מבינה איך איפור קבוע יכול להיחשב כתובת קעקע. האם לרב יש תשובה ברורה בעניין זה?

תשובה: איפור קבוע הוא תהליך בו מחדירים צבע ע"י מחט מתחת לשכבות העליונות של העור, באופן דומה ליצירת כתובת הקעקע אלא שכתובת קעקע נשארת לתמיד ואילו האיפור הקבוע מחזיק מעמד במשך מספר שנים אבל לא לצמיתות.

השאלה האם יש באיפור קבוע משום איסור של 'כתובת קעקע' נתונה בכמה מחלוקות ראשונים שיש בדבר, וכגון האם איסור כתובת קעקע הוא רק באופן שהכתובת נשארת חקוקה לעולם או אפילו רק לכמה שנים, וכן האם יש בצביעה גם כן איסור של כתובת קעקע למרות שאין בה כתיבת אותיות ועוד.

למעשה יש מפוסקי זמננו[א] שנקטו שאין לסמוך להלכה למעשה על צירופי שיטות אלו מאחר ומדובר בחשש איסור תורה ולכן פסקו שאין לאישה לעשות איפור קבוע.

אמנם דעת הגר"ע יוסף שליט"א[ב] מקלה יותר והוא סובר שהמקלה לעשות כן לכתחילה אין למחות בידה ויש לה על מה שתסמוך.

ומשום כך נראה שיש להימנע מלעשות איפור קבוע מאחר ויש בזה חשש איסור תורה ואף לדעת הגר"ע יוסף שליט"א נראה שאע"פ שסבר שהמקלה יש לה על מי שתסמוך ואין למחות בידה מכל מקום מי שבאה לשאול דבר ה' זו הלכה יש להורות לה שעדיף להימנע מלעשות כך.

אמנם כל זה מדובר כשהצורך לעשות איפור קבוע הוא משום נוי ונוחות גרידא, אך אם מדובר במקרה ויש בכך צורך גדול וכבוד הבריות וכגון באישה שנשרו לה הגבות וכדומה[ג] יש להקל בזה משום שגדול כבוד הבריות ובמקום הדחק אפשר להסתמך על צירופי שיטות הראשונים[ד] ומכל מקום כל מקרה לגופו ויש לעשות שאלת חכם.

א - כן שמעתי מהגר"א וייס שליט"א, וכן דעת פוסקים נוספים עיין בטהרת הבית לקמן הערה 2 ובמאמר של הרב ברוך שרגא תחומין כרך י"ח.
ב - ספר טהרת הבית חלק ג' עמ' כ"ט וחזר בו ממה שהורה בעבר. ועיין שם שמביא את דעות הפוסקים השונים בדבר זה. וע"ע מאמרים בעניין זה בתחומין כרך י' וכרך י"ח.
ג - כגון טשטוש צלקות או לצורך רפואי וכדומה.
ד - כן שמעתי מהגר"א וייס שליט"א וכן נוקטים רבים מהפוסקים אף אלו המחמירים בעיקרון, בכה"ג ניתן להקל.

סיפור לשבת

בזכותה של צלקת

אנו עדים היום להקפדה ולבירור העמוק שעושים הרבנים על מנת שלא תהיה מכשלה של נישואי תערובת. לעיתים יכולים להגיע לנישואים פסולים של קירבה האסורה מן התורה. ופעמים שיש סייעתא דשמיא והקב"ה מאיר את עיניו של הדיין עד שהוא מגיע לחקר האמת.

מעשה מופלא מובא בספר "אביהם של ישראל" על "הראשון לציון", רבי מרדכי אליהו זצ"ל, בו נתגלה ברגע האחרון זיווג שהוא "לא מן השמיים": סיפור זה התרחש כשהרב שימש כדיין בבית הדין של באר שבע, וזהו ספק סיפור על פיקחות ספק סיפור על רוח הקודש, אך בוודאי זהו סיפור על רגישות.

קבצנית אחת הייתה מסתובבת ברחובות תל אביב והייתה מספרת לכל דורש כי גנבו ממגה ילד ומכרו אותו לאחרים. כיוון שהיא הייתה נראית מאוד מוזנחת, אף אחד לא היה שם לב על דבריה, והיא הייתה הולכת עם כאבה וצערה ואין שומע לה. לאותה אישה הייתה בת שהתרחקה מהדרך של אימה, לא עסקה בקבצנות והתקדמה בחיים, בדרכה. יום אחד ביקשה הבת להתחתן ודרשו ממנה הוכחה על יהדותה ועל רווקותה. היא הביאה את אימה לבית־הדין בבאר שבע. הרב מרדכי אליהו זצ"ל קיבל את האמא ואת הבת ושמע את דבריהן. אחד כך הוא שאל את האימא: "האם את זוכרת את הבן שלך?" האימא התחילה לבכות ואמרה: "בוודאי שאני זוכרת, כמו היום. הייתה לו שומה על כתפו הימנית." וסימנה בידה על המקום בו הייתה לבנה שומה. היא גם סיפרה שיש לשומה הזאת צורה מיוחדת שאין לאף שומה אחרת. חבריו הדיינים של הרב אליהו תמהו ושאלו אותו: "האם אתה מאמין לשוטה זאת?!" הוא השיב להם: "מה זה חשוב כעת?" עוד אמר להם הרב, שכתוב בגמרא (גיטין ס"ח) ששוטה לא נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים, ואם היא אומרת אותו הדבר כל הזמן, כנראה שיש בזה אמת. בכל מקרה, ביקש הרב לבדוק את החתן האם יש לו

המשך בעמוד הבא...

סימן של שומה על כתפו. איך עושים דבר כזה? ביקש הרב מאחד מחבריו של החתן שילך איתו למקווה לפני האירוסין והחתונה. שם הוא יסתכל אם יש לו שומה בכתפו במקום שאימא שלו אמרה. החבר עשה כן ואמר לרב שאכן יש לו שומה על כתפו הימנית וצורתה מיוחדת בדיוק כפי שתיארה האימא... קרא הרב לחתן ושאל אותו מי ההורים שלו. הוא אמר מיד את שמות ההורים שהוא גדל אצלם. שאל אותו הרב אליהו: "האם אתה בן מאומץ?" השיב החתן: "לא." שאל הרב: "האם אתה דומה להורים שלך?" אמר החתן: "ממש ממש לא!" קרא הרב להורים שגידלו אותו ואמר להם שכעת הבן שלהם הולך להתחתן ושיגידו לו את האמת האם הוא הבן שלהם. להפתעתו הם אמרו לו: "לא. הוא בן מאומץ שלנו, שאינו רשום בשום מקום." קרא הרב לחתן ולכלה ואמר להם: "דעו לכם שאתם אח ואחות! אתה לא בן של האנשים האלה שגדלת אצלם. אתה הבן של הקבצנית." החתן התרעם ולא קיבל את הדברים. ביקש ממנו הרב אליהו: "תמתין פה ותראה בעיניך." קרא הרב להורים שגידלו אותו ושאל אותם בפניו: "אתם ילדתם אותו?" אמרו: "לא." קרא הרב לאימא הקבצנית וביקש ממנה לפני כולם: "ספרי לנו על הבן האובד שלך." היא החלה לספר כי היא מסתובבת ברחובות כבר הרבה שנים והיה לה בן כזה וכזה ולקחו אותו ממנה כאילו מרחמים, אך מאז אין לה מנוחת הנפש. שאל אותה הרב: "אילו סימנים היו בבן שלך?" היא אמרה את סימן השומה שהייתה לו כתף ימין. הבחור החל להחוויר. עוד שאל אותה הרב: "מה הייתה צורת השומה?" והיא תיארה את צורתה במדוייק. הבן התעלף. האימא נבהלה ועודרו את הבן, שישב חיוור על כסאו. הרב ביקש מהאימא עוד סימנים בגופו של הבן האובד והיא אמרה עוד ועוד סימנים שהיו ידועים רק לה. שאל הרב אליהו את הבן: "האם זה כך?" הוא הינהן בראשו. אמר לה הרב: "זה הבן שלך! כמעט הוא התחתן עם הבת שלך ורק בגלל שאת לא ויתרת על האימהות שלך הוא לא התחתן עם אחותו וחזר אלייך..."

* מאוצר הסיפורים של הרב חנניה צ'ולק שליט"א / יו"ר "עזר מציון"

"נמצאת חייב בדינך"!

הסמטאות ברובע היהודים שבעיירה נובי־זמקי (נייהיזל) שבסלובקיה היו בדרך כלל שקטות וריקות מאדם בצהרי יום השבת. צהלת הילדים המשחקים בחצרות הבתים לא הפרה את אווירת השלווה שאפפה את הרובע. אך שבת זו הייתה שונה. קבוצות קבוצות של יהודים בבגדי שבת צעדו לעבר בית הכנסת הראשי. ידיעה רווחה בקרב יהודי הקהילה, לפיה, הדיין המפורסם, הגאון רבי אברהם שטרן, חתנו של רבם, רבי יוסף מאיר טיגרמאן, יישא דרשה. בית הכנסת היה מלא מפה לפה; איש לא רצה להחמיץ הזדמנות מיוחדת זו.

לאחר דרשה חוצבת־ להבות בענייני הלכה ואגדה , עבר הדיין באופן חד ומפתיע לנושא שונה לחלוטין. בנימה רצינית, הוכיח את הציבור על נגע הדיבור בשעת התפילה שפשה בקרבם, וציטט את הרמ"ק, רבי משה קורדבירו, שאמר, כי ראשי התיבות של המילה "שיבה" ־ אריכות ימים ־ הן "ש'תיקה י'פה ב'עת ה'תפילה". "מי שאינו מדבר דברים בעלמא בשעת התפילה, ומקפיד לענות 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבא', זוכה לאריכות ימים, זעק. "וההיפך נכון אף הוא, חלילה, מבלי לפתוח פה לשטן".

הדברים מצאו הד בלב השומעים, ובתפילות מנחה ומעריב שהתקיימו לאחר מכן לא הוציא איש הגה מפיו שלא לצורך. בבית הכנסת שררה דממה מוחלטת, והכול הקפידו שלא לדבר בענייני חולין בזמן התפילה. הכול, מלבד צעיר אחד בשם נפתולי . באותו לילה חלם נפתולי חלום. והנה בחלומו עומד הוא בפני בית־דין של מעלה, ואצבע מאשימה מונפת מולו: "נמצאת חייב בדינך", הדהד הקול. "נגזרה עליך מיתה!" "על מה ולמה?" התחנן נפתולי על חייו. "צעיר אני לימים, אישה וילדים כרוכים על צווארי לפרנסתם, ורבות עוד נותר לי לעשות בחייו!". "דיברת בזמן אמירת קדיש, ולא ענית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבא'", השיב הקטגור. "לא ידעתי עד כמה גדול עוון זה", הוסיף והפציר. לפתע נשמע קולו של קטגור נוסף: "האם לא נכחת בדרשה שנשא הדיין בשבת? האם לא שמעת את הדברים שהביא בשם הרמ"ק, כי עניית 'אמן' סגולה היא לאריכות ימים, וכן להיפך?" נפתולי נאלם דום. מה יוכל לטעון להגנתו? במר נפשו התחנן: "אנא תנו לי הזדמנות נוספת, אני מקבל על עצמי לעולם לא להוציא הגה מפי בזמן התפילה, ולהשתדל שלא להפסיד 'אמן' אחת. אעשה הכול כדי לעורר יהודים אחרים לחשיבות הענין. אנא!".

נפתולי התעורר בבעתה, כשכל איבריו רוטטים. כל פרט מאותם רגעים מצמררים נחקק בזיכרונו. הכול נראה כה מוחשי. כדי לממש את הבטחתו, החליט לפרסם את חלומו. הסיפור עבר במהירות מפה לאוזן, והותיר רושם עז על כל בני המקום. כל אחד חיזק את עצמו לנהוג במשנה זהירות בזמן התפילה, וכל מילה שאמר הדיין בדרשתו קיבלה משנה תוקף בעיני הקהל.

נפתולי הבין שחייו ניצלו בזכות אותה הבטחה, ודבק בקיומה כל חייו. את המעשה דאג לכתוב ולהפיץ בבתי הכנסת שבמקום, ועד היום, בחלוף 80 שנה, נמצא בבתי כנסת רבים השלט "שיבה ־ ש'תיקה י'פה ב'עת ה'תפילה".

חמישה בנים היו לו לדיין רבי אברהם שטרן, וכל אחד מהם גדול בתורה וביראה, שניים שרדו את השואה, והיו לפוסקים נודעים בדור הקודם. הראשון הוא רבי בצלאל שטרן זצ"ל, רב הקהילות החרדיות במלבורן שבאוסטרליה ובווינה

המשך בעמוד הבא...

שבאוסטריה ומחבר הספרים שו"ת "בצל החוכמה" ו"אהלך באמתיך", השני הוא רב משה שטרן זצ"ל, הרב מדברעצין בבורו־פארק, ומחבר הספר שו"ת "באר משה". בניו של הדיין רבי אברהם שטרן פרסמו את פרטי המעשה בהקדמה ל "ספר מליצי אש". בכל פעם שסיפר רבי משה שטרן את הסיפור הזה, הוסיף ואמר: "אני עצמי הייתי עד למעשה".

* שמעתי מהמוהל הידוע ר' אליעזר שוחט הי"ו

שביבים / שאול שיף

הרבי מליובאוויטש בירך שהכל יסתדר... / מאת הרב חיים דוד לנדא

בתקופה האחרונה עלה לכותרות שוב נושא הגיור, ומלחמתו התקיפה של הרבי מליובאוויטש להגדרת מיהו יהודי, שייאמר שיהודי הוא רק מי שנולד לאם יהודי׳ או שהתגייר כהלכה.

בהקשר זה, מובא הסיפור הבא, אותו שמעתי באופן אישי מהרה״ח ר׳ מנחם נחום שי׳ גערליצקי, מגבאי בית הכנסת 770, בית רבנו שבבבל:

בשנת תשנ״ג הלך הרב גערליצקי לערוך ׳הקהלת קהילות׳ בבית אבות, באחת השכונות בברוקלין. לאחר הדבר תורה, דיבר בפני הזקנים על גדולתו של הרבי, ותיאר כיצד ״שכינה מדברת מתוך גרונו״, ושכל מילה היוצאת מפיו הינה מדוייקת להפליא, כחוט השערה.

הוא תיאר כיצד ניבא הרבי את הניצחון במלחמת ששת הימים, ואת נפילת ברית המועצות והעלייה הגדולה לאחריה, וחתם במופתים יומיומיים להם היה הוא עצמו עד, במסגרת חלוקת הדולרים על־ידי הרבי מידי יום ראשון.

לפתע נעמד אחד הזקנים, וקרא: ״כבוד הרב, אני מזהיר אותך שלא תוסיף לומר עוד אף מילה בנושא״.

הרב גערליצקי השתתק בתימהון, והזקן המשיך בדבריו, כשהוא רוגז כולו: ״אני ניצול שואה, היחיד ששרד מכל משפחתי הענפה. הגרתי לארצות הברית, התחתנתי ונולדה לנו בת יחידה. כשבגרה, הנחיתה עליי יום אחד בתי היחידה בשורה מרה: היא הכירה גוי ועומדת להתחתן איתו. כל תחנוניי לא הועילו, וכל מי שניסיתי לערב בסיפור לא הצליח לעזור.

״יום אחד אמר לי מישהו: ׳תלך לרבי מליובאוויטש, הוא עוזר לכולם, ובטח יעזור גם לך׳. הגעתי ל־770, וחיכיתי בתור לחלוקת הדולרים במשך ארבע שעות. כשהגיע תורי, אמרתי לרבי: ״רבי, הבת שלי רוצה להתחתן עם גוי״!

״הרבי ענה לי: ״אל תדאג, הכל יסתדר, אתה עוד תראה״!

״מה אומר לכם״? המשיך היהודי בכעס, ״כלום לא הסתדר! הבת שלי התחתנה עם הגוי, נולדו להם ילדים, ואלו הנכדים שלי״...

הלה המשיך לצעוק, כשבין הדברים פלט: ״וככה זה גם כל הרבנים האורתודוקסיים״...

כאן פנה אליו הרב גערליצקי, ושאלו: ״מה יש לך נגד הרבנים האורתודוקסיים״?

נענה האיש: ״כשרציתי להתגרש, לא הסכימו הרבנים לסדר לנו גט״.

האיש ענה: ״הם טענו שהגיור שהיא התגיירה לפני החתונה, היה גיור קונסרבטיבי, שאינו תופס״...

הרב גערליצקי מיד ניצל את ההזדמנות להסביר לכולם ׳מיהו יהודי׳ באמת, וכך קלטו כולם את משמעות דבריו של הרבי, שאכן התקיימו במילואם: ״אל תדאג, הכל יסתדר, אתה עוד תראה״...

הן הטרגדיה היתה מתרחשת אם בתו היתה מתחתנת עם יהודי (נוסף על הטרגדיה שכבר גרם הגיור הקונסרבטיבי, שסייע להיטלר לגדוע ה״י את משפחתו היהודית של אותו ניצול שואה).

במהלך הדברים ישב אותו ניצול שואה בשקט והקשיב, וכששיים הרב גערליצקי את דבריו, אמר אותו יהודי: ״אתה צודק, למרות ה׳גיור׳, היא באמת היתה גוי׳ - לאחר שהיתה משתכרת היתה מטיחה בי: ״יהודי מלוכלך״...

״דבר אחד מדבריו אחור לא ישוב ריקם״!

(פורסם גם בשבועון ׳בית משיח׳)

להי"ב מגנה את "מגלח הזקן" / מכתב

במכתב לחברי הכנסת הדתיים, כותבים ראשי עמותת להי"ב, שעניינה, הגנת זכויות החייל הדתי על הפרה בוטה של פקודות מטכ"ל:

באחרונה פורסם בעיתון ערוץ 7, כי חיילים דתיים בבסיס חיל האויר בתל נוף, קיבלו פקודה מסא"ל ארז הראל, שהגיע זה מקרוב לבסיס, לגלח את זקניהם גם אם הם מצוידים באישור לגדל זקן מטעמי דת. חייל חרדי שסירב לגלח את זקנו הועמד לדין והוענש על כך. אין צורך לציין עד כמה חמור הדבר, שכן, ההיתר לגדל זקן מטעמי דת הנהוג בצה"ל מיום הקמתו - מופר בגסות.

פקודת מטכ"ל מס': 34.0207 מציינת:

1. חייל יהיה רשאי לגדל זקן. 2. מפקד היחידה רשאי להורות על גילוח זקן אצל חייל שלא מגדל את הזקן מטעמי דת, אם נוכח שהזקן לא הולם את ההופעה הצבאית הנאה. פקודת מטכ"ל הנ"ל כפקודות אחרות בנושאי דת אשר נקבעו בשעתו ע"י הרב ש. גורן זצ"ל שונו ונפרצו בהן פרצות, ולצערנו, בשנים האחרונות מערכת הרבנות הצבאית לא עמדה בתוקף על משמרתה לחזק את הפקודות אשר מאפשרות לחייל הדתי לנהל את אורח חייו כפי שהורגל מילדותו. בנושא גילוח הזקן לא ברור כלל וכלל, מדוע בשינוי הפקודה ניתנה האפשרות למפקד להחליט על גילוח זקנו של החייל אף אם ברור שמניעי גידול הזקן הם מטעמים דתיים,

ובניגוד לאישורו של הסמכות הדתית ביחידה. עמותת להי"ב שמטרתה לעמוד על זכותו של החייל הדתי, פונה אל נציגי הציבור הדתי בכנסת ישראל להגיב בחומרה על המעשה הנ"ל, ולהדגיש בפני הגורמים הנוגעים בדבר במערכת הביטחון את הפגיעה בזכותו הבסיסית של החייל הדתי.

מצפים לשמוע על טיפולכם בנידון.

(אל"מ-מילי')
הרב י.הראל

(סא"ל-מילי')
הרב ד"ר פ.איזק
יו"ר העמותה

(סא"ל-מילי')
הרב א.קציר

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il